

- Brodziński, Kazimierz. *O powołaniu i obowiązkach młodzieży akademickiej*. Oprac. Marta Wojas, Igor Barkowski, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2016.
- Deszczyńska, Martyna. „Wyobrażenie przedmurza w piśmiennictwie schyłku polskiego oświecenia”. *Przegląd Historyczny*, z. 3, 2001, ss. 285-300.
- Domańska, Ewa. „Historia ratownicza”. *Teksty Drugie*, nr 5, 2014, ss. 12-26.
- Domańska, Ewa. *Historia egzystencjalna*. Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.
- Gawłowski, Szymon. *Jezus Nazareński albo Jeruzalem niebieska przezeń wyzwolona. Pieśni 1-2*. Oprac. Igor Barkowski, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2017.
- Małecki, Jan Marian. „Historyk wobec mitów historycznych”. *Nauka – religia – dzieje: przyczynowość, determinizm, czy Pan Bóg rzuca kostką?: XIV Seminarium w serii seminariów z Castel Gandolfo, 24–26 września 2007, Lublin*, red. Jerzy Antoni Janik, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2008, ss. 61-76.
- Rolnik, Dariusz. „Idea państwa wolnego, suwerennego i niepodległego – fenomen przemian czasów Sejmu Czteroletniego?”. *Roczniki Humanistyczne*, t. 69, z. 2, 2021, ss. 29-48, doi.org/10.18290/rh21692-2. Dostęp 28.11.2022.
- Stępnik, Andrzej. „Mity w wiązaniu narracji historycznej”. *Klio – Czasopismo Poświęcone Dziejom Polski i Powszechnym*, nr 3, 2016, ss. 3-23, doi.org/10.12775/KLIO.2015.026. Dostęp 28.11.2022.
- Stroynowski, Andrzej. „Wychowawcze cele oświeconego sarmatyzmu”. *Rocznik Polsko-Ukraiński*, t. 16, 2014, ss. 395-405, doi.org/10.16926/rpu.2014.16.25. Dostęp 28.11.2022.

Julita Madej – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
e-mail: julita.madej@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2681-9279>

Czesław Deptuła, *Początki dziejowe w polskiej historiografii średniowiecznej. Z zagadnień historii idei, wyobrażeń i narracji*. Wydawnictwo Werset, 2022, ss. 402.

DOI: <https://doi.org/10.18290/rh2301.13>

Nakładem Wydawnictwa Werset ukazał się tom będący wyborem tekstów Profesora Czesława Deptuły z lat 1968-2006. Obecnie zostały one uzupełnione dodatkami (*addenda*), które stanowią swego rodzaju komentarz odautorski.

Czesław Deptuła urodził się w Warszawie 20 lipca 1937 roku (Filipowicz 23; Ćwir 155). Jego ojciec Władysław był prawnikiem, a matka Krystyna z Gąsiorowskich bibliotekarką. Deptuła ukończył lubelskie Liceum im. Jana Zamoyskiego, a następnie podjął studia historyczne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Magisterium napisał pod kierunkiem prof. Jerzego Kłoczowskiego. Od 1958 roku był zatrudniony jako asys-

tent w Sekcji Historii KUL. Dnia 15 sierpnia 1960 roku zawarł sakrament małżeństwa z Ewą Marią Jabłońską. W 1967 roku uzyskał doktorat na Uniwersytecie Warszawskim na seminarium prof. Tadeusza Manteuffela. Awansowany na adiunkta współtworzył środowisko badaczy średniowiecza w Katolickim Uniwersytecie w Lublinie w Sekcji Historii Wydziału Nauk Humanistycznych skupione wokół prof. Jerzego Kłoczowskiego i prof. Zygmunta Sułowskiego. W 1990 roku habilitował się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie rozprawy „Galla Anonima mit genezy Polski. Studium z historiozofii i hermeneutyki symboli dziejopisarstwa średniowiecznego” (Deptuła, *Galla Anonima mit*). Z końcem 1994 roku awansowano go na profesora nadzwyczajnego, tytuł profesora uzyskał w 2002 roku, z kolei dwa lata później otrzymał awans na stanowisko profesora zwyczajnego. Czesław Deptuła przez lata był związany z Katedrą Historii Średniowiecznej i Nauk Pomocniczych Historii, a następnie Katedrą Nauk Pomocniczych i Metodologii Historii. Ostatnio pełnił funkcję kierownika i kuratora w Katedrach: Historii Historiografii, Archeologii Polski oraz Zakładu Dokumentacji i Opracowania Zbiorów Materialnych Instytutu Historii KUL. Swą działalność naukową skoncentrował Czesław Deptuła na kilku obszarach, przeważnie – mediewistycznych. Do szerokiego spektrum zainteresowań Profesora należą dzieje wczesnośredniowiecznego Kościoła w Polsce (badania wybranych kultów religijnych, w pierwszym rzędzie kultów patronów Polski, oraz niektórych aspektów chrystianizacji społeczeństwa polskiego we wczesnym średniowieczu), a także historia polskiej historiografii średniowiecznej (głównie historia idei, wyobrażeń i symboli obecnych w tym nurcie piśmiennictwa) (Deptuła, *Abbatia de Bresca; Archaniol i smok; Arrowszyjska reforma; Dwie fundacje klasztoru; Iwon Odrowąż; Kościół plocki; Krąg kościelny; Lopus; Nad zagadką; Niektóre aspekty stosunków; O niektórych źródłach; O nowe spojrzenie na początki; Plock kościelny; Początek klasztorów; Przyczynek do dziejów Ślęży; Skład i liczebność konwentów; Wokół postaci arcybiskupa; Deptuła i Witkowska*). Przez kolejne lata pracy w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim prowadził praktycznie wszystkie rodzaje zajęć. Prowadził zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria) m.in. z historii średniowiecza oraz pełnił funkcję kierownika Katedry Historii Średniowiecznej (w latach 2002-2004), Katedry Historii Historiografii (2004-2009), a także Katedry Archeologii Polski (2009-2010).

Osobne miejsce w życiu Czesław Deptuły zajmowała wspólna z żoną aktywność społeczna i związkowa (NSZZ „Solidarność”). Deptuła był aktywnym współpracownikiem Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, Komisji Badań nad Początkami Chrześcijaństwa w Polsce, Towarzystwa Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie, przez 28 lat wchodził w skład redakcji „Zeszytów Naukowych KUL”, był kuratorem Koła Naukowego Historyków Studentów KUL, a także reprezentował Uniwersytet w Komisji Porozumiewawczej Lubelskich Ośrodków Naukowych. Bez wątpienia Profesor Czesław Deptuła należy do ścisłego grona najwybitniejszych mediewistów polskich.

Jego badania dotyczą zwłaszcza dziejów polskiego średniowiecza, widzianych przede wszystkim w aspekcie kościelno-religijnym i kulturowym. Szczególnym zainteresowaniem darzy trzy dziedziny badań: 1) historię Kościoła polskiego w X-XIII wieku, w tym problematykę zakonów oraz relacji Polski z papieżem; 2) historię religijności średniowiecznej w Polsce (badania wybranych kultów religijnych, w pierwszym rzędzie kultów patronów Polski, oraz niektórych aspektów chrystianizacji społeczeństwa polskiego we wczesnym średniowieczu); 3) historię polskiej historiografii średniowiecznej (głównie historia idei, wyobrażeń i symboli obecnych w tym nurcie piśmiennictwa). Zajmował się m.in. takimi kwestiami, jak mity genezy Polski, dziejopisarskie obrazy miejsca Polski w przebiegu dziejów i we wspólnocie ludów, a także wzorce osobowe elit epoki. W swych publikacjach porusza również różne zagadnienia dziejów regionalnych.

Publikację *Początki dziejowe w polskiej historiografii średniowiecznej* rozpoczyna krótki wstęp pióra Leszka Wojciechowskiego oraz wprowadzenie Czesława Deptuły. Recenzowana praca składa się z czterech części. Pierwszą zatytułowaną „Wokół wizji Początku w kronikach polskiego średniowiecza” zawiera trzy szkice: *Średniowieczne mity genezy Polski*, *Metropolis. Z zagadnień mitu genezy stolic w Europie słowiańskiej*, *Problem mitu monarchy – dawcy żywności w Polsce średniowiecznej. Na przykładzie podania o Piaście*. Można powiedzieć, iż niniejsza część dotyczy mitów „początku Polski”, a więc mitów genezy rządów dynastii piastowskiej i genezy narodu polskiego. Część druga pt. „Regnum et sacerdotium. Wzorce drugiego Początku i bohaterowie wielkiego kryzysu”, zawiera trzy teksty: *Biskup i władca. Z problematyki ideologii państwowej i świadomości narodowej polskiego średniowiecza*, *Athleta Christi – Rex Poloniae* oraz *Z zagadnień interpretacji słynnego konfliktu. Refleksje wokół „Szkieł historycznych XI wieku” Tadeusza Wojciechowskiego*. Autor nawiązuje do sformułowanego w części poprzedniej tematu „drugiego Początku”. Zdaniem Deptuły, akty przyjęcia chrztu i ugruntowania nowej wiary wyniosły historię Polski na wyższy etap „nowotestamentowy”. Symbol przemiany w wyobrażeniach dziejopisarzy tworzył duet król Bolesław Chrobry oraz święty biskup – Wojciech. Z kolei koniec „złotego wieku” i kryzysu dziedzictwa miał ujawnić się w konflikcie pomiędzy Bolesławem Śmiałym a biskupem Stanisławem ze Szczepanowa. Część trzecia książki pt. „Od morza do gór przez lasy” zawiera trzy artykuły: *Ideologia Polski jako państwa morskiego w dziejopisarstwie polskim XII-XIV wieku*, *Święte góry w dawnej Polsce. Impresja z pogranicza średniowiecza i renesansu*, *Krajobrazy, bestie, sąsiedzi i bohaterowie. Wokół kwestii postrzegania przyrody w narracji historiograficznej polskiego średniowiecza*. Ostatnia czwarta część pt. „Dwa spotkania ze świętymi” zawiera – jak tytuł wskazuje – dwa teksty: *Wielkopolska rodzina monarsza błogosławionej Jolenty a niektóre problemy biografii księżnej, Wojciech Sławnikowic – „święty w drodze”*.

Jak zaznacza sam autor we wstępie:

Do wznowionych publikacji nie wprowadzałem żadnych zmian, dołączyłem tylko do kilku artykułów pewne uwagi i uzupełnienia – Addenda. Są to oddzielne teksty z własną numeracją przypisów. Nie wolno ich traktować jako pozycji samodzielnych ani też jako

części starych artykułów. Pozostają dodatkami pełniącymi w zbiorze określone zadania. Po pierwsze chciałbym podać w nich pewne wyjaśnienia dotyczące koncepcji tekstów wyjściowych oraz sensu użytych tam terminów. Idzie następnie o umiejscowienie danej publikacji w większej całości moich prac ze wskazaniem na rysujące się kierunki dalszych dociekań. W obu przypadkach wystąpiła potrzeba sformułowania szeregu ocen, korektur i uzupełnień komentowanego tekstu oraz potrzeba sygnalizacji nowych problemów bez ambicji ich rozstrzygnięcia. (14)

Należy także zauważyć, iż jedna z „addend” po tekście pt. *Athleta Christi – Rex Poloniae*, jest rozbudowana i posiada własny tytuł tj. *Święci władcy a problem kultu Bolesława Chrobrego*.

Bez wątpienia na szczególną uwagę czytelnika zasługuje tekst rozpoczynający publikację pt. *Średniowieczne mity genezy Polski*. Autor uwypukla włączenie Polski w historię powszechną, odpowiadające horyzontom geopolitycznym i kulturalnym skoku cywilizacyjnego XII stulecia. Idea odnowienia „władztwa światowego” cesarza rzymskich wysuniętego przez niemiecką dynastię Hohenstaufów w oparciu o prawo rzymskie, a sformułowana w bogatym piśmiennictwie okresu, miała groźne znaczenie dla Polski piastowskiej. Niosła nowe zdefiniowanie w uniwersalnych pojęciach epoki istoty więzi polityczno-narodowych. Podzieloną Polskę uważano w kraju za jedną monarchię zintegrowaną rządami tej samej dynastii, ale postępujące rozbitcie rodziło potrzebę określenia spójni ponaddynastycznej spajające wszystkie dzielnice, jak również ujęcie w tychże pojęciach istoty nowych zjawisk oraz tendencji społeczno-politycznych i kulturalno-ideologicznych: nowego stosunku między monarchią a możnymi, Kościołem a państwem, duchowieństwem a świeckimi.

Zdaniem Deptyły Polska w akcie swej genezy zrealizowała uniwersalne wartości polityczno-cywilizacyjne łączone w pojęciach średniowiecza z cesarstwem rzymskim. Stworzyła własny „Rzym lechicki”, którego dziedzicami są naród polski i monarchia piastowska. Idąc dalej, autor suponuje, iż dziedzictwo to dające Polsce pozycję co najmniej równorzędną z królestwem Niemiec, a więc pełną suwerenność, czyni jednocześnie z narodu i państwa Polaków organiczną część cywilizacji europejskiej zbudowanej na wzorcu ładu rzymskiego.

Nie sposób w krótkiej recenzji przedstawić całość rozległych i wnikliwych rozważań Profesora Deptyły. Przytoczone tytuły rozdziałów pokazują, że zawarta w książce problematyka jest różnorodna i bogata w swej treści, a przez to wyjątkowo interesująca, żeby nie powiedzieć fascynująca. To pozwala założyć, że będzie ona inspirująca dla kolejnych badaczy. Niewielkim mankamentem wydawnictwa jest brak indeksów końcowych w publikacji. Na uwagę zasługują bogate przypisy dokumentujące i uzupełniające treść główną oraz rozszerzające spektrum problemowe i ułatwiające percepcję tekstu zasadniczego. Podziwu godna jest staranność badawcza Deptyły i wnikliwość, z jaką analizuje oraz interpretuje on poszczególne zagadnienia. Bez wątpienia tom może z wielu powodów zainteresować badaczy i miłośników historii oraz wszystkich tych, którzy cenią intelektualne wyzwania. Wyrażam przekonanie, że publikacja *Początki dziejowe*

w polskiej historiografii średniowiecznej jest opracowaniem na bardzo wysokim poziomie merytorycznym. Nie ulega wątpliwości, że recenzowana publikacja, zarówno od strony treściowej, jak i formalnej, zasługuje na rekomendację i pozytywną opinię.

Zgodzić się wypada, ze zdaniem Leszka Wojciechowskiego, iż „warsztat naukowy Profesora skłania do podziwu, ale i do naśladownictwa dobrego, rzetelnego, zniuansowanego wzorca badawczego. Wydawnictwu Werset, które publikuje już kolejne dzieło Profesora (poprzednie Deptuła, *Archanioł i smok*), trzeba wyrazić podziękowanie za trud włożony w przygotowanie druku. Pozostaje mieć nadzieję, że ukażą się kolejne książki autorstwa Czesława Deptuły z korzyścią (jak ta obecna i poprzednie) dla nauki polskiej i chwały lubelskiego środowiska naukowego (Wojciechowski 9; Lis 11). Rozwijając powyższe, postulatem wydawniczym pozostaje zebranie i druk wszystkich rozproszonych tekstów Profesora Czesława Deptuły na wzór chociażby *Pism wybranych* Józefa Matuszewskiego opublikowanych aż w pięciu tomach (Matuszewski).

BIBLIOGRAFIA

- Ćwir, Karolina. „Deptuła Czesław”. *Encyklopedia 100-lecia KUL*, red. Edward Gigilewicz, i in, t. 1, Wydawnictwo KUL, 2018, s. 155.
- Deptuła, Czesław. „Abbatia de Bresca w wieku XII – XIII i wybrane problemy najstarszych dziejów grupy brzeskiej premonstratensów polskich”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 42, 1994, ss. 5-52.
- Deptuła, Czesław. „Archanioł i smok: z zagadnień legendy miejsca i mitu początku w Polsce średniowiecznej”. Wydawnictwo Werset, 2003.
- Deptuła, Czesław. „Arrowezyjska reforma klasztorów w Polsce po r. 1180 a reforma premonstratenska (Z problematyki przemian polskiego kanonikatu regularnego w średniowieczu)”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 17, 1969, ss. 5-47.
- Deptuła, Czesław. „Athleta Christi – Rex Poloniae. (Z dziejów ideologii Królestwa Polskiego)”. *Znak*, nr 26, 1974, ss. 1593-1604.
- Deptuła, Czesław. „Biskup i władca. Z problematyki ideologii państwowej i świadomości narodowej polskiego średniowiecza”. *Więź*, nr 11, 1968, ss. 42-64.
- Deptuła, Czesław. „Dwie fundacje klasztoru norbertanek w Krzyżanowicach”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 11, 1962, ss. 95-123.
- Deptuła, Czesław. „Galla Anonima mit genezy Polski: studium z historiozofii i hermeneutyki symboli dziejopisarstwa średniowiecznego”. Wydanie I, Redakcja Wydawnictw KUL, 1990, wydanie II, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, 2000.
- Deptuła, Czesław. „Ideologia Polski jako państwa morskiego w dziejopisarstwie polskim XII-XIV wieku”. *Zeszyty Naukowe KUL*, nr 18, 1975, ss. 3-17.
- Deptuła, Czesław. „Iwon Odrowąż biskup ur. między 1170-80 w Końskich, zm. 20 VI lub 21 VIII 1229 w Borgo k. Modeny, syn Saula (Szawła) Odrowąża”. *Encyklopedia Katolicka*, t. 7, Redakcja Wydawnictw KUL, 1998, ss. 579-80.
- Deptuła, Czesław. „Kościoł płocki w XII wieku”. *Studia Płockie*, nr 3, 1975, ss. 67-84.

- Deptuła, Czesław. „Krajobrazy, bestie, sąsiedzi i bohaterowie. Wokół kwestii postrzegania przyrody w narracji historiograficznej polskiego średniowiecza”. *Teka Komisji Historycznej*, nr 3, 2006, ss. 7-30.
- Deptuła, Czesław. „Krąg kościelny płocki w połowie XII w”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 8, 1959, ss. 5-122.
- Deptuła, Czesław. „Kronika i dziejopis”. Lis, Artur, *Homo literatus. Studia poświęcone Wincentemu Kadłubkowi*, t. 1: *Życie i dzieło*, Wydawnictwo Armoryka, 2021, ss. 11-16.
- Deptuła, Czesław. „Lapus (zm. po 1180, 1187?) biskup płocki”. *Polski Słownik Biograficzny*, t. XVIII, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1973, ss. 133-34.
- Deptuła, Czesław. „Metropolis. Z zagadnień mitu genezy stolic w Europie słowiańskiej”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 49, 2001, ss. 5-49.
- Deptuła, Czesław. „Nad zagadką Mistrza Wincentego”. *Znak*, nr 28, 1976, ss. 368-84.
- Deptuła, Czesław. „Niektóre aspekty stosunków Polski z Cesarstwem w w. XII”. *Polska w Europie. Studia historyczne*, red. Henryk Zins, Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego, 1968, ss. 35-92.
- Deptuła, Czesław. „O niektórych źródłach do historii zakonu premonstratensów w Polsce w XII i XIII w. *Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne*, nr 22, 1971, ss. 187-222.
- Deptuła, Czesław. „O nowe spojrzenie na początki kanoników regularnych w Polsce”. *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, nr 14, 1963/1964, ss. 163-68.
- Deptuła, Czesław. „Płock kościelny u progu reform XIII w. Biskup Lapus i jego czasy”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 21, 1973, ss. 43-90.
- Deptuła, Czesław. „Początek klasztorów norbertańskich w Dębni-Imbramowicach i Płocku”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 16, 1968, ss. 5-34.
- Deptuła, Czesław. „Początki dziejowe w polskiej historiografii średniowiecznej. Z zagadnień historii idei, wyobrażeń i narracji”. Wydawnictwo Werset, 2022.
- Deptuła, Czesław. „Problem mitu monarchy – dawcy żywności w Polsce średniowiecznej. Na przykładzie podania o Piaście”. *Zeszyty Naukowe KUL*, nr 18, 1975, ss. 41-56.
- Deptuła, Czesław. „Przyczynek do dziejów Ślęży i jej opactwa”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 15, 1967, ss. 17-35.
- Deptuła, Czesław. „Skład i liczebność konwentów żeńskich w Polsce w drugiej połowie XII i pierwszej połowie XIII wieku”. *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, nr 16, 1968, ss. 198-200.
- Deptuła, Czesław. „Słowo wstępne”, *Początki dziejowe w polskiej historiografii średniowiecznej. Z zagadnień historii idei, wyobrażeń i narracji*, Wydawnictwo Werset, 2022, ss. 11-17.
- Deptuła, Czesław. „Średniowieczne mity genezy Polski”. *Znak*, nr 25, 1973, ss. 1365-1403.
- Deptuła, Czesław. „Święte góry w dawnej Polsce. Impresja z pogranicza średniowiecza i renesansu”. *Miejsce rzeczywiste, miejsce wyobrażone. Studia nad kategorią miejsca w przestrzeni kultury*, red. Małgorzata Kitowska-Łysiak, i Elżbieta Wolicka, Towarzystwo Naukowe KUL, 1999, ss. 215-24.
- Deptuła, Czesław. „Wielkopolska rodzina monarsza błogosławionej Jolenty a niektóre problemy biografii księżnej”. *Święci nie przemijają. Materiały z sympozjum naukowego o błogosławionej Jolencie z okazji 700-lecia jej śmierci*, red. Paweł Blok, Kuria Prowincjalna OO. [Ojców] Franciszkanów, 2002, ss. 11-52.

- Deptuła, Czesław, i Aleksandra Witkowska. „Wzorce ideowe zachowań ludzkich w XII i XIII wieku”. *Polska dzielnicowa i zjednoczona*, red. Aleksander Gieysztor, Wiedza Powszechna, 1972, ss. 119-58.
- Deptuła, Czesław. „Wojciech Sławnikowic – święty w drodze”. *Dziedzictwo świętego Wojciecha. Ogólnopolska sesja z okazji jubileuszu 1000-lecia męczeństwa św. Wojciecha, KUL – 22 IX 1997*, red. Ryszard Knapiński, Redakcja Wydawnictw KUL, 1998, ss. 41-89.
- Deptuła, Czesław. „Wokół postaci arcybiskupa Piotra Łabędzia”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 15, 1967, ss. 37-47.
- Deptuła, Czesław. „Z zagadnień interpretacji słynnego konfliktu. Refleksje wokół *Szkiców historycznych XI wieku* Tadeusza Wojciechowskiego”. *Roczniki Humanistyczne*, nr 35, 1987, ss. 435-57.
- Filipowicz, Mirosław. „Czesław Deptuła”. „*Scientia et Fidelitate*”. *Księga Pamiątkowa Ewy i Czesława Deptułów Profesorów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, red. Tomasz Panfil, Wydawnictwo KUL, 2013, ss. 23-26.
- Matuszewski, Józef. *Pisma wybrane*. T. 1-5, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 1999-2002.
- Wojciechowski, Leszek. „Wprowadzenie”. *Deptuła, Czesław. Początki dziejowe w polskiej historiografii średniowiecznej. Z zagadnień historii idei, wyobrażeń i narracji*, Wydawnictwo Werset, 2022, ss. 7-9.
- Filipowicz, Mirosław. „Wykaz publikacji prof. dr hab. Czesława Deptuły z lat 1958-2006”. „*Scientia et Fidelitate*”. *Księga Pamiątkowa Ewy i Czesława Deptułów Profesorów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, red. Tomasz Panfil, Wydawnictwo KUL, 2013, ss. 43-56.

Dr Artur Lis – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II;
e-mail: arturlis@kul.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4613-0671>